

כשנדרה הדין כדי לתת לשופט את האפר שרות לעכל את ההפגזה נשמע מרחוק צופר של אניה מתרחקת, שהזכירה את המציאות

פוראי נמרוד אשך דוקא לא איכפת

האפורה העומדת מאחורי הקרב המילולי: המאבק המיואש כמעט של ימאי א/א תל אביב לחזור לים ולאניתם, ממנה הורחקו אחרי קרב של שעות שגרם להתקוממות הה' מונית הראשונה בתולדות המדינה. לבסוף קם השופט והודיע: הוא דוחה את הבקשות, ימשיך עם המשפט.

הנגב

קשה להיות מפא"ניק

קשה להיות מפא"ניק! נאנת בחור שחרחר, העיף מבט מקטרב בהרי אדום התי לולים שלא הניעו עפעף. כששועשים עול למישהו אחר, הרי יכול הוא לקלל את הממי שלה ואת המפלגה. אבל את מי יכולים להאי שים אנחנו? בכל זאת מצא גם אותו מפא"ניק את מי להאשים.

הסיפור החל בדצמבר 1950 כשירדו 25 איש לעברונה, בקילומטר ה-14 מצפון לאי לת. הקימו מצפה חקלאי (מעין חוות-גנינות) במקום. ירידה זו היתה מלווה בהמולה גדול לה: עתוני מפא"י הכריזו על המעשה הגי דול, לא שכחו להזכיר שהיורדים הם קבוצה של שח"ל (שירות חלוצי לישראל), הגנסיו של מפא"י להקים תנועה חלוצית משלה. לעומת זאת נתנו עתוני האופוזיציה מקום רב לעובדה שאנשי שח"ל קיבלו משכורת טובה: שכר של 2.300 ל"י לכל יום במקום (כולל שבתות) בתוספת כלכלה חינם, הוצאות נסיעות הביתה ותשלום עבור ימי הנסיעה עצמה.

משכנו אותנו באף! משך כמה חוד שים התנהל הכל כשורה. המצפה עבד, הרי סיף פרטים חשובים למחקר הצמחייה בערבה. אולם התקוות הגדולות שהיו קשורות בשם עברונה נתאכזבו. במקום לא נמצאו מיים בכמות מספקת להתקנת ישוב קבע, שיקולי בסחון הכריחו להעבירו.

למקום ירד שמעון מקלר, מרכז המצפות במשרד החקלאות, בן משפחה יבניאלית ואיש מחלקת ההתיישבות של הסוכנות, בעל משק בירקונה שעבר למשרד החקלאות כדי לעבוד במצפות. מקלר הבטיח, אחרי בירור עם צעירי השח"ל (שמנו אז 18 בתורים ושתי צעירות) שהקבוצה כולה תתחלל ביטבתה (היא עין-רדיאן) בקילומטר ה-41 מצפון לאילת.

מאותו רגע החלה פרשה טרומה. טוען איש השח"ל: משרד החקלאות והסוכנות משכו אותנו באף. על סמך הבטחתם החוקנו מעמד עוד חצי שנה בתנאים קשים ובסוף אמרו לנו שלום, מסרו את המקום החדש לנח"ל. אומר שמעון מקלר, לעומת זאת: הצבא התנגד להחזיק במקום האיחיות צבאית או רחים שאינם עובדי הצבא. הייתי בכל זאת עומד על דרישתם של אנשי שח"ל לוא היו באמת מתחייבים להתחלל במקום לצמיתות. אבל הם רצו להתחייב רק לשנה אחת נוספת, להשאיר את החלטתם הסופית למועד מאוחר יותר.

יתר על כן, טוען מקלר, מרבית חברי הדי קבוצה כבר התפורו, שניים התחתנו, אחרים (המשך בעמוד 10)

זה קמו התותחים, ירו את פגזיהם הכבדים ביותר. התפוצצותו של כל פגז ארכה, במך מוצע, כחצי שעה. כשהתנדף עשן ההתפוצצות יות מסביב לכתב-האשמה, היה דומה, במך צת, למסנות.

רעם יוסף קושניר: אי-אפשר לתאר ש-30 איש יתנפלו בעת ובעונה אחת על אותו שוטר. לכן אי-אפשר להעמידם יחד במשפט, כאילו ביצעו כולם את אותה עבירה. במקום משפט אחד יש לקיים 30 משפטים.

רעם עורך-דין שטראוסמן: אף כי היועץ המשפטי בכבוד ובצעמו חתם על כתב האשמה, הרי לקה כאן בתסביך פסיכולוגי. הוא כתב כי הנאשמים תקפו שוטרים, בעת מילוי תפקידם, אך לא כתב, כדרוש, כי תקפו שוטרים, בעת מילוי תפקידם כחוק. לאורח מותר להתגונן מפני שוטר שאינו ממלא תפקיד חוקי. למשל, לוא רצו השוטרים לעלות על האניה כדי לשתות בה כוס קפה,

הגברים הלבושים הדר יושבים מסביב לשולחן ומשוחחים ביניהם בקולות מנומסים. אמרו שצריכים להתלבש יפה בשביל לע" שות רושם טוב! התנצל צעיר לבוש חלי" פה כחולה כהה שהוריד במיוחד את שפמו לכבוד היום, ושחבריו מיששו בהתפעלות את עניבתו האמריקאית הצבעונית.

נאשמי צחת תל-אביב. שחיכו להתחלת משפטם בשעה 10, לא נראו מדוכאים ביותר. הם התלוצצו על חברת שוהם שהחזיקה אותם זה כמה שבועות ללא עבודה, נתנה להם בזאת הזדמנות נדירה לעבור תיקון כללי אצל רופאי-שיניים. המשכילים יותר טיכסו עצה אילו ספרים יקחו עמם לבית-הסוהר, להרחבת אופקים.

אולם כשהגיעו יצחק בן-שמאל אהרונר ביץ + 29 אחרים לביורר משפטם, היה ברור כי רחוקה עוד דרכם לפסק-דין, ולעונש מאסר לא כל שכן. כי בה בשעה שהנאשמים,

ספסל הנאשמים וסולדת עורכי-הדין. אחרי פקודת-אש אילמת...

מיפגש ימאים בשטרי בית-המשפט כזכור של צלף בודד...

בניגוד לרצון הנאשמים, היה מותר לנאשמים למנוע זאת בעדם.

הקהל פרץ בצחוק, הפנה את ראשו כדי להסתכל בקצין המשטרה יצחק בודינגר, בעל עיני התכלת והשפם הבלונדי המזוקר ושלושה הכוכבים, שעלה בשעתו ראשון על האניה ונפל בשבי המלחים. הבעת פניו של בודינגר, שעמד ליד הקיר, הבהירו לחלוטין שלא עלה על האניה כדי לשתות קפה.

המציאות האפורה. אחרי רעם התו"תחים הכבדים נשמעו דבריו של אריה רבי נוביץ, סגן פרקליט המחוז, כזמום כדורו של צלף בודד. אמר רבינוביץ: אם יערכו 30 דיונים נפרדים, יימשך המשפט כמעט לנצח. יעסיק שוטרים, נאשמים, עדים, עור-כידין ושופט למשך חודשים. אולם דומה היה כי הדבר לא היה איכפת, ביותר לנאשמים ולפתחות לאחר מעדיהם: הטוראי נמרוד אשל, צה"ל, שבלט בקהל בחזוה העצום, העטוף בסוודר כחול.

מדבר עורך-דין אליעזר טויסטר, משמאלו - עורכי-הדין צירניאק וגוטשאלק. מימין, ראשון בספסל הנאשמים - אייק.

שמילאו כמעט את מחצית אולם בית-הדין, נדחקו מסביב לספסל-הנאשמים, שהכיל בקר שי חמשית ממספרם. טיפסו על המעקה, מוינו בקושי עיי המוכרי, נערכה לקרב-ליד שולחן הפרקליטים סוללה של תותחים כבדים שהתי כוננה להטיל מחסום-אש מילולי כבד: ששה מטובי עורכי-הדין של היפה שקיבלו על עצמם את הגנת הנאשמים.

גם לעורכי הדין הספיק המקום בקושי. אמר עורך-הדין אליעזר טויסטר לרבי-חובל אייק, הנאשם מספר אחד, בעל החליפה האפור רה והסוודר האדום: "אני יכול לשבת במ' קומך גם כאן!"

תותחים למסנות. השופט המחוזי, ד"ר א. שאל, התישב על סטדרתו, גישה למי יין את עורכי-הדין ("אני מופיע בשם מס' 15, 19 ו-21..."), ציחה לקרוא לנאשמים את 11 האשמות, ביקש לדעת אם הם מודים באי שמה. אולם עוד לפני שהללו פתחו את פיה נאמרה פקודת "אש!" אילמת. בזה אחר

עורכי-הדין דוד ארדשטיין, ר. גוטשאלק, אליעזר טויסטר, גרשון צירניאק, יוסף קוש' ניר, שטראוסמן.

הסתדרות: לדאוג כי לא תהיה יכולת קלי טה.

המתנדבים שרצו לרדת מן האניות עוכבו, נדרשו להישאר. אחיהם שכבר ירדו, הוחזרו בלי תור. טוענים הימאים: בכמה מקרים דרשו רבי-החובלים לפסול מתנדבים, אולם הועדה המארגנת התעלמה מדרשה זו, דאגה שהם יישארו.

600 השובתים נרשמו בתור. אולם העובי דים החדשים לא נתקבלו כלל לפי התור, ולא באמצעות הלשכה. החליט על החזרת כל ימאי שהוא: איש חברת שוהם. הדבר פתח לא רק פתח לנקמתו בקנה-מידה רחב, אלא גם להע" לאת אנשים חדשים בעזרת שיחות טלפוניות מסמוריות. תוך למעלה מחודש הוחזרו למ נית פחות משליש השובתים, ולנציג הימ אים בוועדה אף סרבו למסור את רשימת העובי דים.

גרוע מגורל הימאים הפשוטים היה גורל הקצינים. הדוגמה החמורה ביותר: רבי-חובל אייק עצמו. כשפנה לוועדה בבקשה לחזור לע" בודה, שלחוהו לחברת שוהם. אמרו לו חברי רת שוהם: לא נחזירך לעבודה, כי התפטרת. איגוד רבי-החובלים דרש בתוקף את החזרתו, נתקל בסרוב, מתוך טענה שעוד חלוי ועומד משפט פלילי נגדו (ראה להלן). גם טענת רבי החובלים שאפשר בינתיים להעסיק את אייק בתפקידו בנמל, מבלי שיצא לחו"ל עד לסיום המשפט, לא השפיעה על החברה, המעסיקה רבי-חובלים אמריקאים במשכורת של 900 דולר לחודש, בעוד שרבי-החובל העברי מקי בל רק 132 ל"י.

עבדים או איטלקים! בראשית השבוע נראו הסימנים הראשונים כי היאוש והאדישות, תוצאת המפלה, עומדים לחלוף, מפנים את מקומם למצב-רוח מלחמתי חדש. הימאים המובטלים עצרו את נציגיהם ברחוב, דרשו מהם לחזור ולצאת לקרב. בהדרים פרי טיים בבית יורדיהיים התכנסו חברים, שוחחו על פעולות. אמר אחד מהם: לא תהיה עוד שביתה, כי אין לנו עוד מוסדות רשמיים. אולם אוי לצי המעסיק באניותיו אנשים השוני אים את בעליו שנאת-נפש. במקום התפוצצות גדולה תהיה שורה אינסופית של התפוצצויות קטנות, הרטניות פי כמה.

קשה היה להבחין את פעולת ההסתדרות. אולם לקצינים מבין הימאים היה הסבר פשוט: הועדה המארגנת רוצה לשנות את הרוב בצייבור הימאים בכל האמצעים, לפני שייבחרו מוסדות חדשים לאגודה. היא רוצה להוריד מן הים את החתיקים, למלא את השורות בחדשים שיהיו עבדים נרצעים, או באיטלקים הממלאים פקודות ושוחקים. ובני תיים היא יוצרת שני מעמדות ימים: מעמד מיוחס של גוע'אדונים, מורכב מן המתנדבים שנוצנו לקריאת המפלגה, ומעמד נחות של עבדים משולל-זכויות, מורכב מחלוצי הים העבריים שהשתתפו במרד הגדול.

אמר תוכי, חתיק ההגנה, שנחשב למכונאי הטוב ביותר בצי המסחרי הישראלי, שגויס לצה"ל יחד עם מארגני המרד ונשלח כאפי סנאי-טוראי לחיל הציור והחימוש: אם יחזיר קו אותי שנתיים כאן, לא תעלה עוד רגלי על

קצין-המשטרה יצחק בודינגר דוקא לא צמא

אניה הנושאת את דגל הצי הישראלי. אירק לתוך הים!

כוס קפה בבקשה?

אי-אפשר להאמין שאלה אותם הייצורים הנמצאים אתי באניה, אמר ראובן תובר, שועל-שמשון וקצין-מכונה בא/ק תל-אביב, כשנכנס לקפה עטרה, חיפה, וראה את קבוצת